
LEBEDEV İKİNCİ HODORKOVSKİ OLMA YOLUNDA-27 ARALIK 2010

Halit GÜLŞEN

12.04.2009

Rusya devlet başkanı Vladimir Putin, 1999 yılında elde ettiği devlet başkanlığı görevini, iki dönem yürüttükten sonra, anayasa gereği aynı kişinin üç kez üst üste aday olamaması sebebiyle 2008 yılında Medvedeve bırakarak, başbakanlık koltuğuna oturmuştu. 2012 yılında yapılacak olan devlet başkanlığı seçimleri sonrasında Putinin Medvedeve bırakmış olduğu koltuğuna geri dönmesi bekleniyor. Ancak Medvedev ve Putinin başkanlık yarışına girip girmeyeceği hala bir soru işareti. Nitekim taraflar bu konuda henüz kesin bir açıklamada bulunmadılar. Medvedevin zaman zaman Putinin politikalarını eleştirmesi, son olarak iki liderin yaklaşık bir hafta arayla devlet televizyonuna katılarak halkın sorularını yanıtladıkları programlarda, ülkede süren Hodorkovski davası hakkında yaptıkları yorumlardaki üslup farklılığı, iki lider arasındaki tandem bozulup bozulmayacağı sorularını yeniden akıllara getirdi. Putin, Hodorkovski davası ile ilgili yöneltilen bir soru üzerine, Hırsızlar hapisanede olmalı gibi net bir cevap verirken, benzer bir soruya Medvedev, liderlerin süren bir dava hakkında fikir beyan etmelerinin yanlış olduğunu dile getirdi. İki lider Rusya Federasyonu tarihinin en büyük oligark davasıyla, daha doğru bir ifadeyle, operasyonu ile ilgili farklı ifadeler kullanırken, Rusyayı belki de başka bir Hodorkovski davası bekliyor. (Geçmişte Rusya'nın en zengin işadamı olan Hodorkovski, yolsuzluk suçlamalarıyla hapse atıldı ve bugün verilen mahkeme kararı ile cezası 2017 yılına kadar uzatıldı.)

Bu kez gündeme gelebilecek isim Aleksandr Yevgeneviç Lebedev.

Lebedev eski bir KGB görevlisi. Sovyetler Birliği döneminde özellikle İngilterede görev yapan Lebedev (1987-1991) 1992 yılında KGBden ayrıldı. 1995 senesinde Rusya Ulusal Rezerv Bankasını satın alarak, Rusyanın en büyük bankalarından biri haline getirdi. 2003 senesinde Moskova Belediye Başkanlığına aday oldu fakat %13'lük oy oranında kaldı. Aynı sene Rodina (Vatan) Partisi mensubu olarak DUMaya seçildi. Partinin tutucu yapısından dolayı bir süre Birleşik Rusyaya (Putin'in partisi) katıldı. Rodina Partisinin bazı liberal partilerle işbirliğine girmesi sonrasında, Birleşik Rusyadan ayrılarak Rodinaya geri döndü ve 2007 yılına kadar DUMAda bulundu.

Lebedev bir taraftan siyasetle uğraşırken bir taraftan da medyaya el atmaya başladı. 2006 yılında Rusyanın muhalif gazetelerinden Novaya Gazetanın %49'luk hissesini Gorbaçovla birlikte satın aldı. Putine en fazla muhalefet eden ve Çeçenistanda yaşanan yasa dışı olayları ortaya çıkaran, ancak bir cinayete kurban giden gazeteci Anna Politikovskaya bu gazetenin yazarıydı ve Lebedev, katilleri bulacak kişi için 1 milyon dolar ödül vereceğini açıklamıştı. Lebedev, Novaya Gazetanın yanı sıra, Moskovskiy Korrespondent gazetesine de maddi destek sağlıyordu. Ancak 2008 yılında söz konusu yayın organında yer alan bir haberde, Putinin karısından ayrıldığı ve genç bir sporcu olan 25 yaşındaki Alina Kabayeva ile evleneceği iddia edildi. Bu haber Putin tarafından yalanlandı ve gazete bir süre sonra maddi sorunları gerekçe göstererek piyasadan çekildiğini açıkladı. Ancak bu gerekçe, herkesin kafasında soru işaretleri doğmasına neden oldu.

Lebedevin medya sektörü ve siyasete olan ilgisi hızla devam etti. 2008 yılında İngiliz yayın organlarından London Evening Standartı satın alan Lebedev, aynı yıl Gorbaçovla birlikte Bağımsız

Demokratik Partiyi kurdu. Ardından 2009 senesinde Rusyanın tatil merkezlerinden Soçinin belediye başkanlığına aday olduğunu açıkladı. Ancak rakiplerinden Vladimir Trukhovskinin, Rus seçim kanunlarında yasak olmasına rağmen Lebedev seçim yardımı olarak bağış aldı suçlamasıyla karşı karşıya kaldı. İddiayı inceleyen mahkeme, Lebedevin adaylığının geçersiz olduğunu açıkladı. Böylece, Moskova belediye başkanlığından sonra Soçi belediye başkanlığının kapıları da Lebedev için kapandı. Siyasi arenada istediklerini elde edemeyen Lebedev, medya sektöründe ise hızla yükselmeye devam etti. 2010 yılında, yine bir İngiliz yayın organı olan Independent ve Independent on Sundayi satın alan Lebedev, bir anda tüm dikkatleri üzerine topladı. KGB mensubu olduğu dönemlerde yoğun olarak İngilterede görev yapmış olmasının, bu ülkedeki medya organlarını satın almada bir etkisi olup olmadığını söylemek zordu ancak açık olan bir şey vardı ki, Lebedev her geçen gün güçleniyordu.

Bu dönem içinde Lebedev, Medvedev ya da Putine direk olarak açık bir eleştiri ya da suçlama getirmedi. Ancak üstü kapalı olarak verdiği mesajlarda, ekonomi politikasının yanlış olduğundan, liberalleşmeden bahsediyordu. Aslında bu eleştirilerin muhatabı Putin idi. Fakat Lebedev, asla Putinin ismini öne çıkartarak bir eleştiri ya da suçlamada bulunmuyordu. Ta ki, 2 Aralık 2010 tarihinde, sahip olduğu Ulusal Rezerv Bankası, mesai saati içinde maskeli ve silahlı Rus güvenlik güçlerince basılana kadar. Rus emniyet yetkililerince yapılan açıklamada, baskının devam eden bir soruşturma ile ilgili oldu belirtildi. Ancak Lebedevin bu konuda ciddi şüpheleri vardı. O güne kadar, dolaylı olarak sisteme yönelik eleştirilerde bulunan Lebedev, bu olayla birlikte tavrını değiştirdi ve Putinin ekonomik sisteminin kayırmaca ve rüşvete dayandığını belirtti. Bankasına yapılan baskınla ilgili ise şu ifadeleri kullandı: Hedef alındım çünkü ben ve gazetem yolsuzluk soruşturmalarına odaklandık. Bazıları, beni bu ülkenin dışına çıkarmanın yolları olduğunu düşünebilir. Çünkü eğer ben gidersem, bir baş ağrısı azalacak. Ama bunu kimse yapamaz. Benim bütün düşmanlarım sadece kendine zarar verir.

Lebedev bu sözleriyle şu ana kadar söyleyemediklerini açıkça dile getirdi ve adeta Putine bayrak açtı. Ancak Lebedev, belki de şu ana kadar yaptığı tüm faaliyetlerden çok daha fazla ses getirecek bir çalışmanın arifesinde. Sahibi olduğu Novaya Gazetanın Wikileaks ile belge paylaşımı konusunda anlaştığı ve Rusya ile ilgili belgelerin Novaya Gazeta aracılığı ile yayınlanacağı açıklandı. Wikileaksın kurucusu olan Assange konu ile ilgili yaptığı açıklamada, Rusların yakında ülkeleri ile ilgili çok şey öğreneceğini ve Novaya Gazeta ile yapacakları işbirliğinin Rusyada büyük rüşvet skandallarını ortaya çıkartacağını belirtti. Ayrıca öldürülen muhalif gazeteci Anna Politikovskaya ile ilgili belgelerin de açıklanacağını kaydetti.

Wikileaks-Novaya Gazeta işbirliğiyle açıklanacak olan Rusyaya ait yazışmaların, Rus kamuoyunda ne kadar etki yaratacağı şu an için bir soru işaretidir. Ancak net olarak görülen şudur ki, Putin 2012 seçimleri öncesinde güçlü bir düşman kazanmıştır ve Rusya ikinci bir Hodorkovski süreciyle karşı karşıya kalabilir.

Kaynak/Source: